

Prosa de observatorio: Tblisi e os tanques rusos

Temos os tanques rusos a sesenta quilómetros de distancia, que ven ser como estar en Compostela e ter os tanques apuntando cara á nós dende Pontevedra. Poida que non cheguen a baixar nunca dos outeiros de Osetia onde agora amosan o seu poder mortífero, mais están aí, ameazantes, dende hai case unha década. As guerras-lóstrego, adoitan deixar este tipo de ameazas larvárias. Lembren a guerra dos seis días en Israel e o regueiro de miseria crónica que produciu en Palestina, convertida agora, por mor da diplomacia das Nacións Unidas, nun territorio sen nome nen estado de seu, acumado nos documentos oficiais “West Bank and Gaza strip” (para entendérmonos: A banda do poñente do río Xordán e a franxa de Gaza).

No caso de Xeorxia temos que regresar até 2008, cando os tanques rusos “liberaron” en poucas semanas Abhazia no noroeste e Osetia do Sur no norte (en total un 20% do territorio de Xeorxia), para reintegrar os territorios conquistados pola forza na sacrosanta Federación rusa. Unha primeira manifestación belicista do goberno de Putin antes de estouta da “liberación de Crimea” das poutas de Ucraína, que comezou, se aínda non perderon a memoria dos días, hai pouco máis dun ano. Seino ben, pois nesa época estaba eu nunha xuntanza internacional en Trabzon (no este de Turquía) e o colega ucraíno tiña dificultades para regresar á vila de Shezeropol, por ter o aeroporto pechado. Dou chegado a casa pois era de etnia rusa e, daquela, todo resultou doado.

Estes episodios, a guerra con Xeorxia e a anexión de Crimea, marcan a política expansionista da Federación Rusa no Mar Negro. Dende o punto de vista ruso, resulta lóxico abrirse ao Mar Negro, logo de quedar reducidos por dúas décadas a unha pequena liña de costa nas lindes do Mar de Azov. Tamén resulta lóxico logo de ver desequilibrado o seu poder no Mar Báltico, cando a independencia dos chamados estados Bálticos, a unión das dúas alemañas, o cambio de réxime en Polonia, e a posterior incorporación a Unión Europea deses estados, integrados tamén na OTAN.

Todo isto que lles conto de xeito apresurado e reactivo pasou nuns poucos anos, logo da fin da guerra fría e do desmantelamento parcial da Unión Soviética. Digo parcial, pois o achegamento a Bielorusia, a presión sobre os estados que rodean o Mar Caspio, as anexións xa comentadas de Abhazia, Osetia do Sur e agora Crimea, están na lóxica de reconstruír un poder estratéxico perdido.

A cidade de Tblisi (Tiflis), vixiada polos tanques rusos, conserva aínda unha estrutura medieval, cun río que separa a cidade vella, onde se sitúan os obradoiros profesionais, as boticas, os pequenos cafés e os edificios señoriais da avenida Rustavelli, do impresionante Pazo Presidencial, unha auténtica fortaleza erguida enriba dun outeiro, que olla dende a distancia os outros tres símbolos da cidade: a estatua de San Xurxo, presidindo a Praza da Liberdade (símbolo da independencia), a catedral de Sioni (símbolo do poder da Igrexa) e a Nai de Xeorxia, unha escultura inmensa da raíña que espada en man venceu ao dragón (símbolo da tradición e a continuidade mítica da patria xeorxiana). Segundo una recente clasificación da calidade de vida nas 250 cidades máis grandes do mundo, Tblisi ocupa o número 194, entre Habana e Phom-Pehn, para que se dean de conta de que lugar estou falando.

A conciencia de “estado de sitio” está por todas partes, tanto na cantidade de xente uniformada nas rúas (policías, vixiantes, militares), como polas queixas continuas da poboación e dos funcionarios cos que tiven oportunidade de falar verbo do embargo que Rusia –mercado natural dos seus produtos- estableceu sobre as mercadorías xeorxianas. Mais tamén nas olladas esquivas, nas vestimentas escuras, na tensión en cada recuncho, en cada reviravolta dunha calella, nos poucos nenos nas rúas, na poboación envellecida e triste.

Todo o anterior para lles contar que vivimos nun mundo convulso, terríbel nas súas perspectivas, abraiante nas súas posibilidades, diverso nos vectores que moven as pancas do seu destino, complexo, fantástico nas potencialidades e ao tempo audestrutivo. Todo o anterior para por os pés na terra e pensar a sorte (relativa, mais sorte) que temos de vivir onde vivimos, coas nosas contradicións e as nosas crises económicas, cos nosos dereitos en retroceso e os vaivéns da democracia representativa, cun futuro incerto mais esperanzador e sobre todo, sen a artillería dos tanques a sesenta quilómetros da casa.

